

Norðurlandahúsið í Føroyum 15 ár

nærmast - ella kanska í Kanada, hví ikki?

Fleiri pengar

Í minari tíð hava vit fingið hækkað figgjarættanin úr 8,6 milljónum upp í 10. Hetta kemst av hørdum arbeiði. Tað keðiliga er so, at vit í veruleikanum áttu at fingið enn meira, um vit sam- anbera við árinu frammanundan. Játanin hevur verið tær somu 8,6 milljónirnar í nógv ár, og talið hevur ikki verið prístalsvið- gjørt, so í veruleikanum fáa vit kanska ikki meira fyri ta 1,4 milljónina, vit hava stríðst fyri at fingið afturat. Um gongdin heldur fram, so endar tað við, at vit ikki hava ráð til annað enn at hava húsið koyrandi, men uttan tiltøk. Hetta er ræðuligt, og støð- an sum hon er nú, har eg má brúka stóra orku og tíð til at renna runt og bidda um pengar, er eisini ótolandi.

Hevði tú eina greiða arbeiðs- uppgávu, tá tú vart settur?

Nei. Hana mátti eg finna út av sjálvur. Jan Kløvstad setti meg eitt sindur inn í starvið, men tað vóru ringar stundir og tað var farið ógvuliga skjótt iðgjnum alt. Eg gjørdi so tað í staðin, at eg færdi persónligar samrøður við øll starvsfólkini hvør sær, og brúkti tær til at skapa mær eina mynd av raksturinum og tørv- num í húsinum.

Eg havi ein beinleiðis kunn- leika til ta skapandi listina við tað, at eg eri tann einasti stjórn- sum havi livað av at verið á palli, sum sjón- og filmsleikari. Eg kenni umstøðurnar og krøv- ini, og tað haldi eg, at eg havi kunnað brúkt í hesum starvi- num. Vandin við einum slíkum húsi er altíð, at tað endar sum eitt listasavn, sum bara hevur framsýningar hangandi og hygg- ur at, meðan okkurt verður framfært. Tað er av týðningi, at man fer inn og er við, og brúkar allar møguleikarnar í húsinum. Norðurlandska blaðið OZON er eitt gott dømi. Eitt soverðið hús skal altíð hava fingurin á puls- num fyri at vita, hvat fyriferist í samfelagnum, men eisini fyri at vita, hvat fer fram í heiminum uttan um okkum og brúka hesa vitan til at senda impulsir út í samfelagið.

Sparitiltøk

Eg arvaði eitt hús við einum undirskoti upp á eina hálva mill- jón, so eg var noyddur at av- marka tiltøkini ta fyrstu tíðin. Hetta var orsøkin til, at fyrsta árið við mær sum stjóra kanska var eitt sindur linligt við tiltøk- um, men aftaná fyrstu fyra mán- aðirnar komu vit nøkulunda upp undan aftur.

Men úrslitið er so eisini, at vit eru um at fáa umvælt og fríðkað øll húsin. Vit hava havt umfat- andi høvudsreingerð og vaskað tað úr enda í annan. Vit hava bygt 3 nýggjar skrivstovur. Vit hava endurnýggjað alla ljóðtí- gerðina. Umvælt gólvini. Í næst- um fara vit so undir at mála øll húsin. Norðurlandska kunningar- tænasta er sett í verk, og Húsið hevur alla ta tøkna, sum í løtuni verður nýtt til samskipti.

Í fjør var metár. Tá høvdu vit 406 tiltøk og 54.000 vitjanir í húsinum, men av tí at vit ikki kunnu telja øll, sum koma á gátt,

so kunnu vit saktans leggja eini 20.000 afturat, sum bara koma inn at hyggja, uttan at keypa atgongumerki til nakað tiltak.

Fløgupolitikkur

Eitt aðalmál hjá Norðurlanda- ráðnum er at stuðla børnum og ungum, og tað havi eg av álvara tikið til eftirtektar. Eg haldi, at tað liggur ein sosial uppgáva í hesum. Barnaleikir, barnadagur- in nú sunnudagin, Prix Føroyar, Rock Nátt, ungdomsdansibólkur til Grønlands, OZON, Skeyk, øll eru tiltøk, sum eru komin í mín- ari tíð. Eg havi eisini lagt meg eftir at uppfylla ynskið um, at fáa virksemd út um alt landið. Og harafturat at fáa fólk úr øll- um landinum og øllum áhuga- bólum inn í húsið. Í dag er húsið fyri øll og vitjað av øllum - ikki bara einari mentanarelitu.

Vansin við at skipa fyri tiltøk- um úti um landið er, at tað er ótrúliga dyrt. Tað rætta var sjálvandi, at sjálvt smáoyggjar- nar og útjadararøkin sluppu upp í part, men er næstan ógjørlegt. Beint nú arbeiða vit við at fáa ein útgærðarbil, sum hevur alla útgærð, so man kundi havt fram- ferslur sjálvt um fæstu umstøð- urnar á staðnum ikki eru góðar. Útgærðin er ongantíð nóg góð á bygð til at senda yrkislistafólk út, men við einum soverðnum fullútgjörðum bili, kundi tað verið gjørlegt. Mær dámar illa at biðja um figging í Føroyum, tí fløgupeningurin her skal helst brúkast til annað enn at figgja tiltøk hjá Norðurlandahúsinum. Men til dømis til hendan bilin havi eg verið úti og spurt meg fyri, tí gagnið hjá føroyska sam- felagnum úr hesum er eyðsædd- ur.

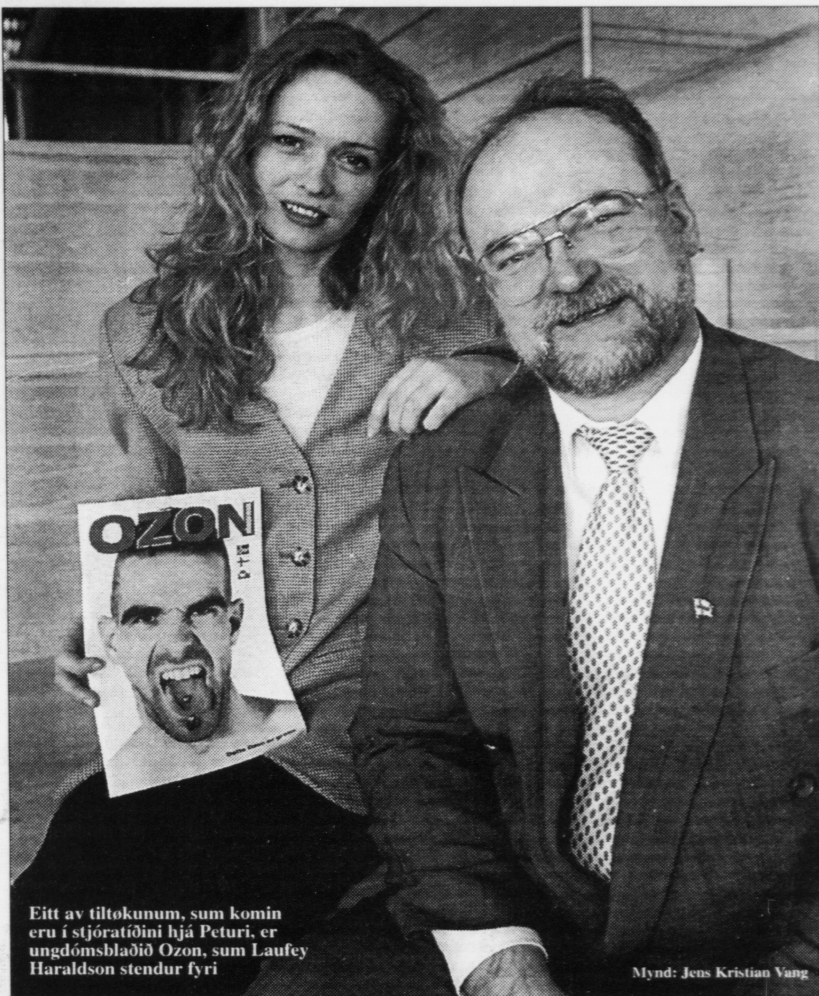
Føroyskt hús

Húsið er av alstórum týðningi fyri føroyingar, tí tað er tað einasta staðið, har tað ber til at framfæra professionelt. Onki annað stað í landinum er á stöði við hetta húsið. Harafturat taka vit jú eina uppgávu á okkum, sum í veruleikanum átti at verða gjørd av føroyska samfelagnum. Man kann jú ímynda sær, at føroyskt mentanarlív ikki fekk hesar karmar at arbeiða undir og stuðlin frá okkum. Lukkutið hava vit sum einasta mentanar- stovan í Norðurlondum tann eykasætningin í endamálsorðin- ini, at vit eisini skulu stuðla mentanarlívinum í Føroyum yvirhøvur.

Vit senda hvørt ár listafólk út í hini londini. Tað hava verið skipað fyri føroyskum framsýn- ingum og framfærslum í hinum londunum, og hetta er eitt gott høvi hjá listafólkunum at sleppa út at spæla fyri øðrum.

Vit seta eisini krøv

Tað er eitt sindur strævið við- hvørt, tá ið tey upptarðkandi ikki eru klár til professionalism- una, sum Norðurlandahúsið ar- beidir eftir. Onkur kemur inn og sigur akkurát, hvussu tey vilja hava ljóð og ljós, og so er tað gjørt eftir einari løtu, meðan onnur ikki hava nakra ætlan ella sett seg inn í, hvørjar møgu- leikar, tey hava. Tað er alt ov krevjandi og dyrt, so tí hava vit gjørt bart og sagt, at øll fáa fyra tímar í part, og so mugu tey gjalda fyri restina sjálvi. Tað er kanska eitt sindur hørd bót at

Eitt av tiltøkunum, sum komin eru í stjórtíðini hjá Peturi, er ungdomsblaðið OZON, sum Laufey Haraldson stendur fyri

Mynd: Jens Kristian Vang

fáa viðhvørt, men tá vit hava so lítið av pengum at geva av, so mugu hesir brúkast skilagott og ikki til óneyðugar útreiðslur sum hesar.

Hvussu er sambandið við fjølmiðlarnar?

Eftir umstøðunum er tað ikki so galið. Eg skilji væl, hvussu tað er ringt at uppfylla krøvini hjá mentanarlívinum, tá man hugsar um umstøðurnar og arbeidsorku- na hjá føroysku fjølmiðlunum, so eg vil ikki finnst at. Teir hava altíð verið positivir, sjálvt um góðsken á umrøðu og um- mælum ofta er ov vánaligur. Alt ov ofta hendir tað eisini, at tiltøk als onga umrøðu fáa. Eg haldi, at tað finst ein sterkur hugur hjá føroysku fjølmiðlunum at gera munagott arbeiði, og útbúgving- arnar hjá fjølmiðlafólkunum gerast alsamt betri, so tað er bara gott.

Heldur tú at húsið hevur ment seg hesi 15 árin?

Tað er ilt at siga, tí samfelagið broytist. Eg haldi sjálvur, at vit eru blivin betri. Tað er kanska eitt sindur ringt at koma hertil uttanfrá og skula reka eitt ment- anarhús undir føroyskum fyrir- treytum. Tað sum umræður, haldi eg, er at man hevur hjartað við og roynir av øllum alvi at skilja føroyska mentanina og samfelagið. Sjálvr er eg vörðin so góður við hetta landið og

fólkið, at eg eri bangin fyri, at í framtíðini kemur onkur í mín sess, sum ikki gevur øllum hes- um gætur, og ikki tekur sína uppgávu í álvara. Føroyska sam- felagið er ikki teknokratiskt, og føroyingar hava ongan hug til at fáa bjóráð okkurt smart og flott fremmant, sum als ikki hoyrir heima her.

Í byrjanini arbeiðdu kanska fyra fólk í húsinum. Ein stjóri, ein húsavörður, eitt skrivstovu- fólk og ein í kaffistovuni. Man hevði als ikki hugsað sær, at virksemd fór at verða viðkað so nógv. Í løtuni hava vit enná hart brúk fyri einum ljósmanni og einum ljóðmanni, sum arbeiða her fast; tað er langt frá nóg gott, sum er, tí vit mugu altíð laga okkum eftir viðurskiftum uttanfrá. Eitt starvsfólk til marknaðarføring og PR hevði eisini komið væl við. Tað hevur verið ein drúgv og torfør tillag- ingartíð.

Lættari framyvir

Eg havi gjørt eina rúgvu av smáum umvælingum og broyt- ingum, sum kanska ikki eru so løtt at fáa eyga á, men sum eg vóni fara at gera arbeiðið hjá komandi stjórum lættari. Ein av mínum seinastu hugskotum, sum ikki kemur at verða framfært í míni tíð er ein súmfoni, sum Norðurlandahúsið hevur bílagt frá Sunleivi Rasmussen. Við hesum skriva vit føroyska tón-

leika- og mentanarsøgu, so tað kundi eg ótrúliga væl hugsað mær at verið við til. Eg kann tó vissa øllum um, at eg fari at koma aftur til framfærsluna.

Tað verður ein sygilgur dagur fyri meg, tá eg gevist. Tað biðar ein spennandi og øðrvísi tíð við kunningarsamfelagnum, og eg havi roynt at fyrireika stovnin sum best til alt hetta, men nógv fer at koma afturat. Tøknin fer helst at mynda listina í stóran mun.

Gevist ikki so

Eg eri eitt sindur keddur um at fara nú. Nú eri eg akkurát av álvara komin inn í samfelagið og fingið vinir, og so verði eg tveittur út. Tað er rættiliga hart. Eg komi aftur til eitt land, sum er heilt øðrvísi. Finnland er farið inn í ES og er ikki til at kenna aftur. Eg kundi hugsað mær at búið her restina av lívinum. Kanska kann eg finna mær eitt pláss sum ráðgevi av onkrum slag ella kanska sum vinnurek- andi, eg veit ikki. Tað er ein sera spennandi tanki at byggja eitt land upp. Í Finnlandi kunnu tey saktans vera meg fyrriuttan, men her havi eg kanska møguleika at gera gagn. Og so er tað sjálv- andi grind og spik! Eg eri fyrsti stjórin, sum hevur verið limur í Grindamannafelagnum, og um bóðini koma, so mugu norður- landskt mentanarsamstarv og avtalur biða eina løtu...